

Warszawa, 2009-07-20

MINISTER
EDUKACJI NARODOWEJ

DWM-I-EM-048-3/09

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 21.07.09.

nr. 3986 podpis. *[Signature]*

[Signature]
S E N A T
Biura Prac Senackich
wpłynęło dn. 21.07.09.
nr. 5075 podpis. *[Signature]*

**Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej**

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na oświadczenie złożone przez Pana Senatora Czesława Ryszkę złożone na 35 posiedzeniu Senatu w dniu 1 lipca 2009 r., przekazuję niniejszym stanowisko w sprawie szkół polskich za granicą.

Informuję, że w Ministerstwie Edukacji Narodowej nie prowadzi się działań mających na celu likwidację szkół przy polskich placówkach dyplomatycznych za granicą. Przeciwnie podjęte zostały intensywne starania o utrzymanie w roku szkolnym 2009/2010 liczby odbywających się tam zajęć na nie zmienionym poziomie. Szkoły te to obecnie 78 zagranicznych placówek podlegających Zespołowi Szkół dla Dzieci Obywateli Polskich Czasowo Przebywających za Granicą w Warszawie (ZS na Solcu), którego organem prowadzącym jest MEN. Chociaż rząd polski dokonał licznych redukcji wydatków budżetowych na rok 2009, budżet ZS na Solcu pozostawiono na nie zmienionym poziomie. Jednakże w związku z nieoczekiwanym umocnieniem się kursu złotówki na przełomie lat 2008/2009, realna wartość pieniędzy przeznaczonych na finansowanie szkół przy polskich placówkach dyplomatycznych spadła o około 30 procent. Dlatego też MEN podjęło intensywne starania o zgodę rządu i parlamentu na wygosparowanie dodatkowych środków w kwocie 5,8 mln PLN, które pozwolą zapobiec ograniczeniom w liczbie zajęć, które odbywają się w szkołach polskich za granicą.

Jednocześnie informuję, że umocnienie statusu języka polskiego jako obcego w systemach edukacji publicznej krajów Unii Europejskiej ale też innych krajów zamieszkiwanych licznie przez Polaków jest jednym z priorytetów resortu edukacji. Podobnie jak w grudniu 2007 roku, także i dziś jednym z celów MEN jest utworzenie polskiej instytucji zajmującej się wspieraniem nauczania języka polskiego i w języku polskim za granicą oraz ułatwienie zdawania matury w Polsce i adaptacji do polskiego systemu edukacji uczniom powracającym z zagranicy. Natomiast nie było celem MEN w roku 2007 i nie jest nim obecnie utworzenie polskiej instytucji umożliwiającej zdawanie polskiej matury za granicą.

Instytucjami zajmującymi się nauczaniem języka polskiego za granicą są obecnie ZS na Solcu, ale przede wszystkim Polskie Misje Katolickie i setki społecznych organizacji polonijnych. W przeciwieństwie do placówek podległych ZS na Solcu, szkoły prowadzone przez PMK i organizacje społeczne nie otrzymują stałego wsparcia ze strony resortu edukacji a to właśnie w nich uczy się przytłaczająca większość polskich dzieci na obczyźnie. Intencją MEN jest wspieranie na jednakowych zasadach i przy optymalnym wykorzystaniu publicznych funduszy wszystkich instytucji, które zajmują się nauczaniem języka polskiego i w języku polskim za granicą. Chcemy też, aby wsparcie polskich władz dla polskojęzycznej edukacji na obczyźnie zaspokajało zróżnicowane potrzeby Polaków żyjących w różnych zakątkach globu. Nie możemy ani nie chcemy dyskryminować nikogo w dostępie do polskiej oświaty.

Dlatego Ministerstwo Edukacji Narodowej prowadzi kompleksowe prace nad programem systemowych zmian, które mają na celu upowszechnienie i podniesienie poziomu polskojęzycznej oświaty za granicą. Działania te prowadzone są przy dużym zaangażowaniu jednostek podległych MEN, tj. Centralnego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli, Polonijnego Centrum Nauczycielskiego i ZS na Solcu.

Planowane jest stworzenie efektywnego i spójnego systemu wsparcia merytorycznego wszystkich szkół, placówek i innych podmiotów (także tych, działających w ramach obcych systemów edukacji) prowadzących nauczanie języka polskiego i w języku polskim za granicą.

Jednocześnie, przy uwzględnieniu ograniczeń wynikających z uszczuplonych środków budżetowych planuje się stworzenie nowoczesnego systemu ułatwiającego dzieciom przybywającym z zagranicy płynne włączanie się w polski system edukacji, co wymaga wprowadzenia zmian o charakterze zarówno programowym, jak i organizacyjnym, przy wykorzystaniu najnowszych technologii informatycznych.

W ramach ww. prac zostały opracowane projekty dokumentów „Podstawa programowa dla uczniów polskich uczących się za granicą” i „Program Rozwoju Oświaty Polskiej za Granicą i Oświaty Polonijnej”, które obecnie udostępnione są do konsultacji społecznych za pośrednictwem strony internetowej www.polska-szkola.pl. Liczymy, że uwagi, które za pośrednictwem wspomnianej strony internetowej mogą przekazywać nam osoby i instytucje zainteresowane rozwojem nauczania języka polskiego i w języku polskim za granicą, sprawią że nowy system wspierania polskojęzycznej oświaty za granicą będzie bardziej efektywny i odpowiadający w równej mierze na oczekiwania i potrzeby wszystkich środowisk Polaków za granicą.

Jednym z założeń „Programu Rozwoju Oświaty Polskiej za Granicą i Oświaty Polonijnej”, jest umożliwienie stopniowego zwiększania finansowego wspierania szkół przy polskich placówkach dyplomatycznych przez rodziców i organizacje pozarządowe. Odpowiadamy w ten sposób na bieżące potrzeby społeczne ponieważ już teraz rodzice we współpracy z polskimi placówkami dyplomatycznymi, polskim biznesem, czasem władzami lokalnymi, w coraz większym stopniu uczestniczą w działaniu tych szkół i oczekują rozwiązań prawnych, które ten stan usankcjonują.

W pierwszym etapie proponujemy uelastyczenie przepisów dotyczących funkcjonowania szkół przy polskich placówkach dyplomatycznych oraz przepisów ograniczających możliwość bezpośredniego wsparcia finansowego dla szkół prowadzonych przez zarejestrowane organizacje lokalne. Następnie planujemy ewolucyjne zmniejszanie skali finansowania szkół przy ambasadach, połączone z przekazywaniem kolejnych placówek do prowadzenia lokalnym organizacjom lub szkołom i zwiększanie wsparcia dla szkół prowadzonych przez organizacje społeczne. Skala wsparcia powinna być zróżnicowana w zależności od lokalnej sytuacji (inne powinno być wsparcie dla szkoły nowopowstającej, inne dla działającej od kilkunastu lat; różne na Ukrainie czy w Belgii). W perspektywie około 4 lat jedynie szkoła, która mimo pomocy MEN nie uzyska wsparcia ze strony lokalnej społeczności będzie musiała zostać stopniowo wygaszona.

Podsumowując i odnosząc się bezpośrednio do pytań, które zawarte są w tekście Oświadczenia Pana Senatora Czesława Ryszki pragnę podkreślić, że działania MEN mają na celu rozwój (a nie upadek) nauczania języka polskiego i w języku polskim poza granicami RP; według proponowanych przez resort edukacji rozwiązań dostęp do kształcenia korespondencyjnego i nauczania w systemie e-learning będzie jedynie uzupełnieniem szerokiej palety rozwiązań edukacyjnych dla dzieci polskich na obczyźnie a każda polska szkoła za granicą otrzyma jednakową szansę na wsparcie ze strony polskich władz oświatowych. Dyskusja nad przedstawioną do publicznej wiadomości koncepcją zmian potrwa do końca 2009 roku. Propozycje MEN są przedmiotem obrad Międzyresortowego Zespołu ds. Polonii i Polaków za Granicą, będą także prezentowane i dyskutowane na licznych spotkaniach z zainteresowanymi środowiskami, m.in. z Polonijną Radą Konsultacyjną przy Marszałku Senatu, właściwymi komisjami parlamentarnymi oraz podczas spotkań z przedstawicielami polskich organizacji i środowisk edukacyjnych poza granicami kraju. Po szczegółowym przeanalizowaniu wszystkich uwag zgłaszanych do MEN bezpośrednio oraz za pośrednictwem strony www.polska-szkola.pl, na przełomie 2009/2010 zaproponowane zostaną nowe rozwiązania legislacyjne.

Do tego czasu MEN nie planował i nie planuje podejmowania zmian głęboko ingerujących w system oświaty poza granicami kraju.

Z poważaniem,

w/z MINISTRA
PODSEKRETARZ STANU

Krzysztof Stanowski